

מי שממתין לכך שזרים יעשו את השלום עבורנו, יישא באחריות נוראה עבור המילחמה הבאה

יונה צלוייה

תקרית קטנה, הסרת יחסיבות — אך אופיינית.

האנשים החדשים בווינגטון אינם באים לתפקידים כאשר מוכנה בידיהם תוכנית כלשהי לפיתרון הבעייה הישראלית-ערבית. כבואם למישרדיהם מצאו שם אנשים בעלי גישות שונות, נציגי אינטרסים שונים ומשונים. יעברו חודשים רבים, ואולי שנים, עד שתתגבש בתוך האנדרלמוסה הזאת מדיניות חדשה ומוסכמת — אם ביכולה.

קארטר ורבינו בווינגטון: חבורת חובבנים

כבר עתה מסתמנות כמה גישות מנוגדות, שסביבן תהיה נטושה המחלוקת בווינגטון בתודשים הקרובים.

גישה האחת ישנה-נושנה, ונדמה היה כי שבקה חיים לכל חי, אבל היא חיה וקיימת, ונדמה שאף התחזקה לאחרונה.

הממשלה האמריקאית ביכלה, והסוכנות המרכזיות לבין פרט, השקיעו יותר מדי כסף במלך חוסיין, מכדי שבעל-חטתו יותרו עליו בלי מאבק.

חוסיין הוא סוכן אמריקאי גלוי ומוצהר. הוא מאבטח את כל המערך האמריקאי במרחב. הוא חוצץ בין סעודיה המרגמת, עתירת-הנפט, לבין סוריה הרדיקלית. הוא נתמך על-ידי יצחק רבין וכל המפלגות בישראל.

אולם הסדר-שלום, שימסור את אדמת פלסטין לידי המלך, פשוט אינו אפשרי כיום, לשם כך יש להשמיד את אש"ף, וזה אינו קל. אחדות מדיניות-ערב העיקריות מתנגדות לכך בתוקף. הן מסכימות לכל היותר לקשר פורמלי רופף בין מדינה פלסטינית עצמאית לבין ירדן.

לכן, מי שדוגל בהענקת תפקיד מרכזי למלך חוסיין בהסדר השלום, יעזוב את הסדר-שלום ב-1977. הוא מעוניין שישלם עליו, שיתרם מעורבותו של חוסיין בשבירת המלך.

הנר

יש הרבה אנשים בארץ המאמינים כי השלום יפול מן השמיים. כמו יונה צלוייה. אין צורך לטרוח למענו. הכל ייעשה מעצמו.

צריכים רק לשבת, לחכות ולהתכונן לארוחה.

וזהו התיאוריה: באחד הימים ב-1977 יכפו האמריקאים שלום על ישראל.

האמריקאים הם חכמים. הם יודעים שיש להם עכשיו הזדמנות חד-פעמית לכונן שלום במרחב שלנו, שיהיה כולו טובתם. מצריים, סוריה, סעודיה, ירדן וגם אש"ף מוכנים עתה לקבל חסות אמריקאית, בתנאי שהאמריקאים יכפו על ישראל הסדר כולל, נסיגה מן השטחים המוחזקים והקמת מדינה פלסטינית.

לאמריקאים זה כדאי. כך יסלקו סופית את ההשפעה הסובייטית מן המרחב, ויבטיחו לעצמם את הנפט הערבי לשנים רבות.

כווינגטון כמה ממשלה חדשה, שבראשה עומדים אנשים רעננים ונמרצים. רזשים להם כמה שבועות כדי להכין את העניין, ואז זה יפיץ כמו שעון.

מה תוכל ממשלת ישראל לעשות? לא תהיה לה ברירה. ישראל תלוויה כל-כולה בארצות-הברית. היא תקבל את תכתיב-השלום האמריקאי. כך יעשה רבין, ואילו היו במקומו שימעון פרס, ייגאל ידן, או אף מנחם בגין — היו גם הם נוהגים בדיוק כך.

לכן — אין כל צורך ששוחרריה-שלום כיש-ראל יטריוחו את עצמם. הדבר ייעשה בידי עדיהם. בחינת צדיק, שמאכתו נעשית בידי אחרים.

זהי תיאוריה יפה. היא מפתה מאד. היא נוחה. היא משמשת תירוץ נהדר לכל ה"יונים" בישראל — בתוך המיסד ומוחצה לו, היחידים והקבוצות — שלא לעשות דבר.

היא גם הגיונית מאד. אולם כמו תיאוריות הגיוניות רבות, היא בלתי-מיציאותית.

ההיסטוריה פשוט אינה מתקדמת על פסים ישרים, הגיוניים ונוחים שכאלה.

לכל הגיון יש הגיון נגדי. יש נוגדנים, יש מחסומים, יש חצצים והצאים-נגדיים, יש אילוצים מסוגים שונים. שום דבר בפוליטיקה אינו פשוט כפי שהוא נראה לחובבי התמים.

מי שמתכוון בתיאוריה זו, ישים מייד את ליבו לכך שיש לה פרוץ מוכר.

ואכן, אותה התיאוריה בדיוק ריחפה עדיפני המדינה בראשה 1969, כאשר ריצ'ארד ניקסון עדה שילטון וחקים את ממשלתו החדשה.

או אמרו: ניכסון מייצג את האינטרסים של חברות הנפט הגדולות. ההון הגדול בארצות-הברית מעוניין כי הסדר שבקשט במזרח-התיכון, הסובייטים תומכים בכך. ניכסון הביא עימו אנשים חדשים, נמרצים וחכמים, כמו תנרי קסינג'ר המפורסם וויליאם רוג'רס. בחודשי-החורף כבר מתגבשת תוכנית מרחיקת-לכת להסדר כולל. כי קיצור: ארצות-הברית תכפה הסדר בשנת 1969.

ההמשך ידוע. תוכנית רוג'רס. הקפאת תוכנית ניר רוג'רס. 1969 חלפה, כמותה שלוש השנים הבאות. ואז פוצה מידחמת יום-הכיפורים.

מקנ בלבי חשב שתום שאמ מתחיל עתה תהליך דומה. ההודמנות ההיסטורית עלולה לחלוף. 1977 — "שנת השלום" — עלולה להיכנס להיסטוריה כשנה מבוזבת נוספת.

בכאופק מתקבצים העננים של יום-הכיפורים חדש.

ראש המינהל החדש בארצות-הברית עומדים חר' בכים. הם אנשים טובים, בעלי ניסיון בשטחים רבים. אך לגבי הבעייה הסבוכה שלנו, רובם חסרי ניסיון ורקע.

הנשיא ג'ימי קארטר הוא איש סימפאטי. אולם הוא עדיין צעיר, וצרכיו רבים. כדאי להיזהר, כי העירוב שאין

— הסכמה אמריקאית להקמת סוריה-ירכתי, שתכלול את לבנון, ירדן ופלסטין.

פירושו של דבר: המלך חוסיין (או מי שיבוא במקומו) יהסוך משרת סוריה. תחת המנהיגות הפלסטינית העצמאית תבוא סוכנות סוריה, שתקבל לידיה את הגדה הרצועה. מי שדוגל בגישה זו בוודאי אינו יכול לפעול למען הסדר-שלום ב-1977. כי מול פיתרון כזה יתייצבו לא רק אש"ף, אלא גם סעודיה ומצריים. יהיה צורך למכור את הרעיון לבעלי-ברית, לשבור את המתנגדים, לנהל איג-טריגות ממושכות ומסוככות כדי לקרב מטרה זו. גם הקו הסורי אינו מוביל לשלום בעתיד הנראה-העתידי.

מי שתי גישות אלה עומדת גישה קודמת, הגישה של הנרי קסינג'ר. כמו תמיד בפוליטיקה, כאשר יש מחלוקת בין גישות חדשות שונות, מוסיפה הגישה הישנה לשלוט בכיפה, על-פי חוקי התאוצה.

גישה זו אומרת: הסדר-ביניים, בני פרי תרון כולל.

מי שדוגל בכך, יכול לבזבז את כל שנת 1977, וגם את השנה הבאה, על הסדר-ביניים קטנים וחסרי-משמעות. אפשר לפעול למען הסדר-ביניים כלשהו ברמת-הגולן, שיוזו את הקו בכמה קילומטרים פה-ושם, ולמען הסדר נוסף כלשהו בסיני. אפשר גם להמציא רעיונות לגבי הסדר-ביניים בגבול לבנון ובגבול ירדן.

כך אפשר להעסיק את הממשלות, לעשות רושם של פעילות נמרצת ומתמדת, להשאיר את היוזמה בידי ארצות-הברית — מבלי שישתנה דבר.

מי שדוגל בגישה זו, אינו יכול לפעול למען הסדר-שלום ב-1977.

רצד כל אלה קיימת גם הגישה הרצינית, המרחיקה ראות, החותרת לשלום של ממש.

גישה זו מבינה שהאינטרס האמריקאי האמיתי מחייב הסדר-שלום כולל, וכי שלום כזה לא ייתכן בלי השתתפות העם הפלסטיני. היא מבינה כי קיימת עתה מגמה חזקה באש"ף לקבל הסדר-שלום בחסות האמריקאים, וכי זוהי הזדמנות בלתי-חוזרת להשתית את האינטרס האמריקאי ארוך-הטווח על בסיס איתן.

גישה זו יכלה להביא להסדר-שלום ב-1977, או לפחות לקרב אותו מאוד במחצית השנה. דרך זו מובילה לז'נבה, תוך הפגשת ממשלת ישראל ואש"ף לייד שולחן הדיונים, והתמודדות אמיתית עם הכעיות היסודיות של הפיכסוף.

אולם בעלי גישה זו הם במיעוט בווינגטון. הם כולי-לים את המוחמים הרציניים, אך לא את הפוליטיקאים החדשים, שהגיעו לעיר בעיקבות קארטר. אלה מחפשים לעצמם חיים קלים יותר.

הפוליטיקאים בווינגטון, כמו בעולם כולו, פועלים על-פי החוק המקודש של הנוחיות הפוליטית. הם דוחים החלטות, הם חיים מן הירד אל הפה. הם מניחים לבעלי הגישות השונות להתווכח, וממשיכים בינתיים באינרציה. כל זה אינו מוביל להסדר-שלום ב-1977.

אין זו תחזית אופטימית, למי שמאמין כי האינטרס המדיני והביטחוני של ישראל מחייב השגת הסדר-שלום בהקדם האפשרי.

אולם ג'ימי קארטר לא נבחר כדי לייצג את האינטרס הישראלי. הוא נבחר כדי לייצג את האינטרס האמריקאי. ואף כי הקשרים בין שתי המדינות הדוקים מאד — קיים פער טיבעי בין האינטרסים של מדינות שונות.

אכסורר גמור הוא להניח, כי ממשלת אר-צות-הברית תפעל למען האינטרס הישראלי יותר מאשר ממשלת ישראל. מי שתולה את תיקויותו בכך הוא משתמט, עצלן או פחדן.

המערכה למען מדינות-שלום ישראלית יכולה להתנהל רק בישראל, בזירה הפוליטית בישראל. האמונה התמימה כאילו מובטח שממשלת ארצות-הברית תכפה את השלום על ממשלת-ישראל הבאה, תהיה אשר תהיה, אינה אלא השתמטות מן האחריות.

מי שמשתמש באמתלה זו כדי לערוק מן המערכה הנוכחית על גורל המדינה, מקבל על עצמו אחריות נוראה.